

hira vera, domoljubje in domovina, ter prizadevajmo si, da že pri naši nježni mladini oživljamo pravo in terdno kerščansko vero, ljubezen, spoštovanje in vdanost do vladarja in domovine, da se nam bode tako moglo po pravici reči, da smo dobrotniki človeštva!

Naša šolska berila, ako jih učitelj prav obdeluje, mnogo pomagajo učitelju pri izreji. Ako vzame zato učitelj berilno vajo, (ali po okoliščinah sam kaj v njo vpleta), ktera razkazuje in opisuje blagodušnost, nesebičnost pri posamnih osebah, ki kaže njih ljubezen do vladarja in domovine, njih terpljenje, dela in početja, ter učence napeljuje, v tem in unem posnemati to ali uno osebo, in zvesto delati vedno za blagor človeštva, ali se ne bodo odperla rahla otroška serca takim čednostim, ter se bodo vnela za vse dobro, lepo in veličastno? Nikar pa naj tukaj učitelj ne pozabi učencev spominjati na božjo modrost in očetovsko skerb. Opominja naj učence, da je ljubi Bog tudi njim vsakemu podaril razne moči, ktere bode mogel sleherni, kedar odraste, rabiti v lastni in občni blagor, ter bode enkrat mogel odgovarjati se, kako je rabil podarjene talente, in bode tudi po tem prejel plačilo ali kazen. Zdi se mi, da po tej poti učitelj zreja terdne, pobožne in značajne kristijane in deržavljane, brez kterih ne more obstati ne družina, ne soseska, še manj pa deržava. Tako izrejeni se bodo zaupno in pogumno ozirali v prihodnost, ter ostali vedno zvesti in pokorni deržavljani, bodi si, da jih zadenejo ugodni ali neugodni časi. Učitelj naj pa čednost povzdiguje mimo vsega drugega naj prvo. Ogiblje naj se tudi tukaj basni, in naj vselej le resnico govori, kajti bistro otročje oko kmali vse zapazi, in po tem zgubi vlis potrebno moč in veljavo.

Ako govori od vojske, naj prav v živih barvah naslika nadloge in reve, ktere zadenejo kraje, kjer se plazi pokončavna bitva. Povedati pa naj nikar ne pozabi, da Bog take nadloge vselej ljudstvu pošilja, ako mu postane nezvesto in nepokorno, in ne spolnuje ne božjih, ne vladarjevih zapoved in postav.

Fr. Govekar.

Šolske stvari.

Iz Spisja. 1. Zapiši kaj o pomladi!

Pomlad.

Pomlad se začinja 21. sušca. Solnce visokeji vstaja, je dalje na nebu, in njegovi žarki ne sijejo tako postrani na zemljo,

kakor po zimi. Bolj prijetno in gorko je. Dan se daljša. Travniki in verti, polja in gojzdi zelené, in prikažejo se neštivilne cvetice, ter lepo čvetó in dišé. Selivne tice pridejo iz gorkih krajev, delajo gnjezda in lepo prepevajo. Po zemlji je vse živo. Kmetovalce orje in seje, vertnik dela na vertu, vinogradnik v vinogradu. Otroci pletó vence in pojó vesele pesmi.

2. Popiši cvetici zvonček in vijolico!

Zvonček.

Zvonček ali dremavka ima belo čebulico; iz čebulice raste dva ozka, sinja lista; med tema listama je tri do šest palcev visoka betva; na tej betvi je kimast bel cvet. Zvonček raste naj raji po senčnatih, vlažnih in listnatih gozdih in cvetè že meseca svečana ali sušca. Zvonček je prva pomladanska cvetlica; oznanuje nam veselo pomlad, zato jo imamo vsi radi.

Vijolica.

Vijolica ima narezane liste in pri sredi cvetne peceljne. Cvetè naj večkrat temno-vijolčasto, in prav lepo diši. Raste naj raji po tratih, v mejah in po senčnatih mestih. Cvetè že meseca sušca ali mali travna. Zavoljo prijetnega duha jo radi tergamo in pri sebi nosimo.

Iz številjenja. 1. Neki številar je izštél in pravi, da je v posnetem (gestrichenes Mass) vaganu 1.024.000 zern pšenice. Koliko zern vseje tedaj kmet na 1 mernik posejanja?

2. 6 govedin opravi ena kravarica ali kravja dekla. Če tedaj ena dekla s plačilom in s hrano veljá na leto 70 gold. 50 kr., koliko bode stala oprava za 18 govedin?

Iz rečnega poduka. Učenci beró: „Sladkor je sladak“. Učitelj vpraša učence: Ali kaj več veste od sladkora ali cukra, kakor to, da je sladak? Učenci molčé. Učitelj nadaljuje: Sladkor ali cukrer vsak pozná, ali kaj je sladkor in iz česa in kako se pridobuje, malokdo vé; poslušajte, vam bom povedal! Sladkor se sploh imenuje vsaka sladka stvar. Sladke stvari nam daje rastlinstvo in živalstvo. V Indiji in tudi drugod raste divji cukreni terst, iz kterega delajo cukrer. Kedar je ta terst zrel, ga odrežejo in v mlinih tako dolgo meljejo in stiskajo, dokler ni popolnoma suh. Iztačeni sok kuhajo potem v kotlu s pepelom in apnom. Gosti kuhani sok prelijejo v kad, da se

shladí, potem ga zajemajo v sodce, ki imajo na dnu več s terstjem zamašenih lukenj. Tekočina kapljá skozi te ljuknje, sterjeni del pa ostane v sodcu, in to je sirovi sladkor ali sladkor na ali cukrena moka (moskovada). To moko pošiljajo po svetu v cukrarnice, da jo tù še bolj očistijo in prekuhajo v kosove. Sladkor pa se pridobuje tudi iz nekterih rastlin, iz nekega javorja, grojzdja, iz sladkega sadja, iz turšice in iz bele pese, iz ktere so ga posljednji čas pri nas že več naredili, kakor iz cukrenega terstja. Bela pesa bode pri nas od sedaj zeló imenitna rastlina.

DOMOVINI.

Sonet.

Vidé nesrečo tvojo domovina,
Se grenke vtrinjajo mile solzice,
Če tebe hude stiskajo krivice,
Kako se hočem skazat' tvoj'ga sina?

Molitev čuje gora in dolina,
Ki vré 'z serca mi vedno iz pravice
Le gor v nebo čez svetle mi zvezdice,
Razteza kjer nezmerna se višina.

Le tó predragi moj slovenski narod,
Dar'vati jaz le tebi zdaj zamorem,
Ker družega še revež ne premorem.

Zatorej draga moja domovina,
Le za te naj sveti mi sreča mila,
Saj krila zvestega me bo gomila!

R-n.

Učiteljsko društvo na Kranjskem.

K učiteljskemu društvu so pristopili gg.: Alojzi Jeršé, učitelj pri sv. Lorencu pri Temenici; Martin Krek, učitelj v Smedniku; Valentin Krek, učitelj v Komendu; Janez Gottfr. Erker, učitelj v Stari Loki na Kočevskem; Alojzi Medija, podučitelj na Igu.